

Acentenin bireysel emeklilik sigorta sözleşmelerine ilişkin komisyon gelirinin kurum kazancına dahil edileceği dönem, iptal edilen komisyon tutarının durumu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[VUK1-19771]-1050064
Tarih	22.11.2018

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[VUK1-19771]-1050064 22.11.2018

Konu : Tahakkuk ettirilen komisyon tutarının vergi mevzuatı açısından durumu.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; şirketinizin sigorta acentesi olarak faaliyet gösterdiğini, bireysel emeklilik şirketinden her bireysel emeklilik sözleşmesi için yıllık gelir tutarı esas alınarak sözleşme şartlarına ve komisyon oranına göre avans komisyonu adı altında komisyon elde edildiği, şirket ile yapılan sözleşme gereği tahakkuk ettirilen tutarların hak edilebilmesi için her müşterinin 48 ay boyunca sistemde kalması gerektiğini, bu süre içerisinde müşterinin herhangi bir zaman diliminde bireysel emeklilik sigorta sisteminden çıkmak istemesi halinde acentenin sözleşme başlangıcında tahakkuk ettirilen komisyon geliri tutarının 48 aylık süre şartına göre kalan kısmı kadar iptal komisyonu olarak kesildiğini, müşterinin 48 ay sistemde kalması halinde komisyon tutarının tamamını hak ettiklerini belirterek, bu durumda alınan komisyon bedelinin dönemsellik ilkesine göre değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde; kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Ticari kazancın tarifi" başlıklı 37 nci maddesinin birinci fıkrasında, her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu belirtilmiş olup ticari kazançta vergiyi doğuran olay tahakkuk esasına bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 38 inci maddesinde bilanço esasına göre ticari kazancın teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müspet fark olduğu, bu dönem zarfında sahip ve sahiplerce işletmeye ilave olunan değerlerin bu farktan indirileceği, işletmeden çekilen değerlerin ise farka ilave olunacağı, ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile anılan kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulacağı hükümlerine yer verilmiştir.

Kurum kazancının tespitinde Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 40 inci maddesinde yer alan giderler indirilebilecektir.

Ticari kazancın tespitinde "tahakkuk esası ilkesi" ve "dönemsellik ilkesi" olmak üzere iki temel ilke geçerlidir. Tahakkuk esası ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olması yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra miktarının ve işlemten kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir. Dönemsellik ilkesi gereğince işletmenin sürekli kabul edilen ömrü belli dönemlere bölünür ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanır. Gelir ve giderler tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilerek hasılat, gelir ve karlar aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılır.

Tahakkuk, gelir ve giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmesini ifade eder. Tahakkuk esasında, geliri doğuran muamelelerin eksiksiz olarak tekemmül etmiş olması, gelirin elde edilmiş sayılması için yeterlidir. Diğer bir ifade ile tahakkuk esasında vergilendirme yapılabilmesi için, alacak hakkının doğmuş olması gerekir. Gerek hasılat gerekse giderlerin hangi hesap dönemine ilişkin olduğunun tespiti açısından hasılatın tahsil edilip edilmediğinin, giderlerin ise ödenmiş olup olmadığının bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, sigorta şirketi ile şirketiniz arasındaki sözleşme kapsamında düzenlediğiniz bireysel emeklilik sigorta sözleşmelerine ilişkin komisyon geliri söz konusu sigorta sözleşmesinin düzenlendiği tarih itibarıyla miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş yani tahakkuk etmiş olduğundan, söz konusu tutarların, bu tarih itibarıyla kurum kazancına dahil edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, bireysel emeklilik sigortası sözleşmesi yapan müşterilerin 48 aylık süre içerisinde sistemden ayrılması halinde ise 48 aylık sürenin kalan kısmına isabet eden ve yapılan sözleşmeye istinaden iptal

edilen komisyon tutarlarının kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026